

Sygn. akt VI GC 74/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w R. VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marta Zalewska

Protokolant: Agnieszka Kozłowska

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2018 r. w R.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: J. B.

przeciwko: T. H.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w sprawie VI GC 231/14

I. pozbawia wykonalności punkt I wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 18 grudnia 2015r. sygn. akt VI GC 231/14 w zakresie kwoty: 113.602,20zł z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 50.000zł od dnia 25 stycznia 2014r. do dnia 21 marca 2014r.

-63.602,20zł od dnia 22 marca 2014r. do dnia 29 września 2015r.

oraz punkt III w/w wyroku

II. oddala powództwo w pozostałej części, tj. co do punktu I w/w wyroku w zakresie ustawowych odsetek od kwoty 63.602,20zł od dnia 25 stycznia 2014r. do dnia 21 marca 2014r.

III. zasądza od pozwanego T. H. na rzecz powoda J. B. kwotę 11.314zł (jedenaście tysięcy trzysta czternaście złotych) tytułem kosztów procesu

IV. zarządza zwrot powodowi J. B. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w R. kwoty 950zł (dziewięćset pięćdziesiąt złotych) tytułem niewykorzystanej zaliczki na wydatki.

Sygn. akt VI GC 74/17

Uzasadnienie wyroku z dnia 21.02.2018r.

Powód J. B. wniósł przeciwko pozwanemu T. H. pozew o pozbawienie wykonalności w całości tytułu wykonawczego w postaci pkt I i pkt III wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 18.12.2015r. sygn. akt VI GC 231/14. Uzasadnił, iż wyrokiem tym Sąd Okręgowy w R. w pkt I zasądził od J. B. jako pozwanego w tamtej sprawie na rzecz T. H. jako powoda w tamtej sprawie kwotę 113.602,20zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25.01.2014r., w pkt II oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz zasądził od J. B. na rzecz T. H. koszty procesu w wysokości 4.318,81 zł. Wyrok ten jest prawomocny, gdyż Sąd Apelacyjny w R. wyrokiem z dnia 2.03.2017r. oddalił apelację J. B. w całości i obciążył go kosztami postępowania apelacyjnego (sygn. 1 ACa 375/16). W dniu 2.03.2017r. pozwany T. H. otrzymał dwa oświadczenia o potrąceniu od J. B. z dnia 2.03.2017r., lecz odmówił przyjęcia odbioru tych oświadczeń i zażądał wysłania ich pocztą. Oświadczenia

te zostały zatem doręczone pozwanemu tą drogą. Przedmiotem oświadczenia o potrąceniu nr 1 była wierzytelność przysługująca powodowi przeciwko pozwanemu o zapłatę kwoty 200.000zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 114.400zł od dnia 22.03.2014r. oraz od kwoty 85.600zł od dnia 30.09.2015r. Niniejsza wierzytelność jest przedmiotem rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w R. pod sygn.. I ACa 20/17, bowiem powód zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w R.z dnia 9.05.2016r. wydany pod sygn. akt VI GC 141/14 w zakresie oddalającym powództwo co do kwoty 150.000zł, zaś pozwany w zakresie uwzględniającym powództwo. Przedmiotem oświadczenia nr 2 o potrąceniu jest natomiast wierzytelność przysługująca powodowi od pozwanego o zapłatę kwoty 75.564,96zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 23.01.2014r. tytułem zwrotu kosztów prowadzenia robot przy budowie w R. przy ul. (...) oraz kosztów utrzymania placu budowy oraz szkody poniesionej w związku z nieterminowym wykonaniem przez pozwanego robót budowlanych na podstawie pkt 18 umowy z dnia 28.04.2013r.

Pozwany osobiście w piśmie procesowym z dnia 21.03.17r. (k. 384), a więc przed doręczeniem mu odpisu pozwu i wezwaniem do odpowiedzi na pozew oświadczył, iż nie potwierdza dokonanego oświadczenia o potrąceniu , nie wyraża zgody na nie, kwestionuje roszczenie jako nie mające podstaw w umowach, a okoliczności powołane przez powoda w pozwie były znane sądowi apelacyjnemu przy nadawaniu klauzuli wykonalności. W odpowiedzi na pozew pozwany reprezentowany już przez zawodowego pełnomocnika i po otrzymaniu odpisu pozwu wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu (k. 389-392). W uzasadnieniu pozwany przyznał już, iż złożone mu zostały w/w oświadczenia o potrąceniu. Odnośnie oświadczenia o potrąceniu nr 1 zarzucił jedynie, iż nie zostało ono wykazane prawomocnym orzeczeniem sądu, a zatem powództwo jako przedwczesne winno zostać oddalone. Wdał się merytorycznie w spór co do istnienia i wysokości wierzytelności objętej oświadczeniem o potrąceniu nr 2. Końcowo zarzucił, iż roszczenie powoda jest zabezpieczone hipoteką przymusową, a zatem uwzględnienie powództwa doprowadziłoby do zdublowania odpowiedzialności pozwanego za ewentualne zobowiązanie, skoro powód jest już zabezpieczony na nieruchomości pozwanego.

W odpowiedzi (k.404-406) powód podtrzymał żądanie pozwu. Uzasadnił, iż przepis art. 498 kc nie wymaga, by wierzytelność objęta potrąceniem musiała wynikać z prawomocnego orzeczenia sądu. Odniósł się do zarzutów merytorycznych pozwanego w zakresie należności objętej oświadczeniem nr 2. Wskazał iż zabezpieczenie hipoteczne nie ma znaczenia dla oświadczenia o potrąceniu i dla rozstrzygnięcia w sprawie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego.

Postanowieniem z dnia 27.04.2017r. sąd na podstawie art. 177 §1 pkt 1 kpc zawiesił postępowanie, mając na względzie, iż wierzytelność powoda objęta oświadczeniem nr 1 o potrąceniu była przedmiotem powództwa, rozpoznawanego na etapie wniesienia pozwu przez Sąd Apelacyjny w R. w wyniku apelacji powoda, złożonej w sprawie pod sygn. VI GC 141/14 (vide: postanowienie k. 408). Po prawomocnym rozstrzygnięciu przez SA i upływie terminu na złożenie kasacji, sąd podjął postępowanie. Pismem procesowym z dnia 3.01.2018r.(k. 424-425) pełnomocnik powoda wniósł o rozpoznanie sprawy i wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym, podając w uzasadnieniu, iż wierzytelność wzajemna powoda objęta oświadczeniem o potrąceniu nr 1 jest wyższa od wzajemnej wierzytelności pozwanego, co wynika z wyroku Sądu Apelacyjnego w R.z dnia 15.11.2017r. sygn. I ACa 20/17 i oświadczył prowadzenie dalszego postępowania dowodowego odnośnie wierzytelności objętej oświadczeniem o potrąceniu nr 2 jest zbędne i sprzeczne z zasadą ekonomiki postępowania i na tej podstawie wniósł o wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym, co sąd uwzględnił na mocy art. 148 ⁽¹⁾ § 1 kpc, dopuszczając dowody zawnioskowane przez strony na posiedzeniu niejawnym tylko w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia na mocy art.. 227 kpc oraz nie uznanych przez sąd za niesporne na mocy art. 230 kpc

Sąd ustalił, co następuje:

Sąd Okręgowy w R. w dniu 18.12.2015r. wydał prawomocny wyrok pod sygn. VI GC 231/14, którym w pkt I zasądził od pozwanego J. B. na rzecz powoda T. H. kwotę 113.602,20zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25.01.2014r. do dnia zapłaty. W pkt III zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.318,81zł tytułem kosztów procesu. Sąd apelacyjny wyrokiem z dnia 2.03.2017r. pod sygn. I ACa 375/16 oddalił apelację pozwanego (**wierzytelność pozwanego**).

Wyrokiem z dnia 9.05.2016r. Sąd Okręgowy w R. pod sygn. VI GC 141/14 zasądził od pozwanego T. H. na rzecz powoda J. B. kwotę 50.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22.03.2014r. do dnia zapłaty, w pkt II oddalił powództwo w pozostałym zakresie, w pkt III zasądził od J. B. na rzecz T. H. kwotę (...) tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Przedmiotem rozstrzygnięcia tego sądu była kara umowna z tytułu nieterminowego wykonania robót dochodzona przez J. B. przeciwko T. H. za okres 5.08.2013r. - 30.11.2014r. po 550zł za każdy dzień, dochodzona na podstawie umowy o roboty budowlane, zawartej przez strony w dniu 28.04.2013r. Sąd uznał za zasadnie naliczoną z tego tytułu karę umowną za okres jedynie od dnia 5.08.2013r. do dnia 25.11.2013r. i zmiarkował ją do kwoty 50.000zł, o czym orzekł w pkt I wyroku (okoliczności niesporne). Poza sporem było, iż wyrok ten apelacją zaskarżył powód w zakresie oddalającym powództwo co do kwoty 150.000zł z ustawowymi odsetkami od niej jako reszta kary umownej pozostałej do zapłaty. Sąd Apelacyjny w R. w dniu 15.11.2017r. pod sygn. I ACa 20/17 wydał wyrok, w którym na skutek w/w apelacji zmienił pkt I wyroku Sądu Okręgowego w R. tj. zasądził od pozwanego na rzecz powoda dalszą kwotę 114.450zł z ustawowymi odsetkami od kwoty: - 64.400zł od dnia 22.03.2014r. i od kwoty - 50.050zł od dnia 30.09.2015r. W pkt 2 zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 15.080,70zł tytułem zwrotu części kosztów procesu. W pkt II oddalił apelację powoda w pozostałej części, a apelację pozwanego w całości, w pkt III zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.716zł tytułem zwrotu części kosztów postępowania apelacyjnego. (**wierzytelności powoda**)

(dowód: wyrok SA z dnia 15.11.2017r. wraz z uzasadnieniem k. 416-421, wyrok SO w R. z dnia 9.05.2016r. sygn. VI GC 141/14 k. 252, wyrok SO w R. dnia 18.12.2015r. sygn.akt VI GC 231/14 k. 70, wyrok SA w R. z dnia 2.03.2017r. sygn. I ACa 375/16 k. 72).

Poza sporem było, iż wyrok Sądu Okręgowego z dnia 18.12.2015r. w zakresie pkt I i III został opatrzony w klauzulę wykonalności.

Wierzytelność powoda objęta żądaniem pozwu w sprawie pod sygn. VI GC 141/14 została objęta oświadczeniem o potrąceniu nr 1, złożonym przez J. B. T. H. w dniu 2.03.2017r. Oświadczeniem tym nr 1 powód potrącił kwotę 200.000zł **z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 22.03.2014r.** od kwoty **114.400zł** (wierzytelność potwierdzona w/w prawomocnymi wyrokami SO i SA) oraz od kwoty 85.600zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30.09.2015r. (z tej wierzytelności Sąd Apelacyjny prawomocnie przesądził jedynie wierzytelność w wysokości **50.050 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30.09.2015r.** **Suma w/w wierzytelności objętych w/w oświadczeniem to kwota 164.450 zł z wyżej wskazanymi odsetkami ustawowymi.**

z wierzytelnościami pozwanego:

1. **113.602,20zł** objętą wyrokiem SO w R. z dnia 18.12.2015r. sygn. akt VI GC 231/14 oraz wyrokiem SA w R. sygn. I ACa375/16

2. **11.148,83zł** jako **skapitalizowane odsetki ustawowe** od w/w należności głównej od kwot: — **50.000zł** za okres: **od dnia 25.01.2014r. do dnia 21.03.2014r.** (kwota 979,45zł)

— **63.602,20zł** za okres: **od dnia 22.03.2014r. do dnia 29.09.2015r.** (kwota 10.169,38zł)

3. **9.017zł** jako koszty procesu zasądzone przez SO w R. w dniu 18.12.2015r. pod sygn. VI GC 231/14 w kwocie 3.617zł oraz wyrokiem SA w R. z dnia 2.03.2017r. pod sygn. I ACa 375/16 w kwocie 5.400zł (dowód: oświadczenie potrąceniu nr 1 k. 81)

W ten sam sposób, tj. wręczając pozwanemu pismo z oświadczeniem nr 2 o potrąceniu wierzytelności powód J. B. oświadczył pozwanemu T. H. w dniu 2.03.2017r., że potrąca z wzajemnymi wierzytelnościami pozwanego identycznymi jak w oświadczeniu nr 1 przysługującą mu wierzytelność w wysokości 75.564,96zł w odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 23.01.2014r. tytułem zwrotu kosztów prowadzenia robót, ze szczegółowym rozbiem na poszczególne koszty (dowód: oświadczenie nr 2 k. 82-83)

Sąd powyższe dowody uznał za wiarygodne, zarówno co do dokumentów urzędowych w postaci odpisów wyroków sądów obu instancji wraz z uzasadnieniem zgodnie z art. 244 § 1 kc, jak również w zakresie treści oświadczeń o potrąceniu nr 1 i 2, która to treść w zakresie przedmiotu oświadczenia o potrąceniu nie była kwestionowana przez pozwanego, przy czym pozwany ostatecznie przyznał w odpowiedzi na pozew, że oba oświadczenia o potrąceniu zostały mu złożone przez powoda.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 498 §2 kc doszło do umorzenia wzajemnego wierzytelności objętych oświadczeniem nr 1 o potrąceniu zgodnie z treścią tego oświadczenia. Spełnione bowiem zostały warunki wskazane w art. 498 §1 kc. Wierzytelność pozwanego była wymagalna, bo wynikała z prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w R. i składały się na nią kwota 113.602,20zł jako należność główna oraz skapitalizowana kwota odsetek za zamknięte okresy od niej, jak również kwota 4318,81 zł tytułem kosztów procesu. Wierzytelność ta została objęta oświadczeniem o potrąceniu zarówno nr 1, jak i nr 2, złożonym przez powoda pozwanemu i doręczonym mu zgodnie z art. 61 §1 kc. Okoliczność, że pozwany odmówił odbioru pisemnych oświadczeń o potrąceniu pozostaje zatem bez znaczenia w świetle powyższego przepisu, a dodać należy, iż niespornym było, że oświadczenia o potrąceniu nr 1 i 2 dotarły do pozwanego kolejny raz drogą pocztową. W oświadczeniu nr 1 o potrąceniu została przedstawiona do potrącenia wymagalna wierzytelność wzajemna powoda w łącznej wysokości 164.450zł z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 50.000zł od dnia 22.03.2014r. do dnia zapłaty
- 64.400zł od dnia 22.03.2014r. do dnia zapłaty
- 50.050zł od dnia 30.09.2015r. do dnia zapłaty.

Wzajemne zestawienie wierzytelności spowodowało wygaśnięcie wierzytelności do wysokości kwoty niższej wierzytelności, tj. umorzyła się w całości wierzytelność pozwanego w wysokości 113.602,20zł, umorzyła się również wierzytelność pozwanego objęta oświadczeniem o potrąceniu w postaci skapitalizowanych odsetek za okres od 25.01.2014r. do 21.03.2014r. od kwoty 50.000zł naliczonych w wysokości 979.45zł oraz od kwoty 63.602,20zł naliczonych od dnia 22.03.2014r. do dnia 29.09.2015r. w kwocie 10.169,38zł. Analiza treści obu oświadczeń o potrąceniu wskazuje zatem, że nie została nimi objęta wierzytelność wzajemna pozwanego w postaci odsetek ustawowych od kwoty 63.602,20zł za okres od dnia 25.01.2014r. do dnia 21.03.2014r. i w tym zakresie powództwo zostało oddalone. Zważyć bowiem należy, iż zgodnie z art. 498 kc oświadczenie o potrąceniu wywiera skutek wsteczny, co odnosi się do wygaśnięcia roszczenia odsetkowego od daty, w której oświadczenie o potrąceniu stało się możliwe. Mając na względzie, iż wierzytelność powoda jako osoby potrącającej stała się wymagalna w zakresie kwoty łącznie 114.400zł od dnia 22.03.2014r., zaś co do kwoty 50.050zł od dnia 30.09.2015r., tym samym od tej daty umorzyły się wzajemnie odsetki ustawowe. W konsekwencji zabrakło w oświadczeniu o potrąceniu nr 1, jak i nr 2 złożenia odrębnego oświadczenia o potrąceniu wierzytelności przysługującej powodowi z kwotą skapitalizowanych odsetek od kwoty 63.602,20zł przysługujących pozwanemu za okres opóźnienia 25.01.2014r. - 21.03.2014r.

Reasumując, sąd uwzględnił powództwo tak w zakresie pozbawienia wykonalności wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 18.12.2015r. sygn. VI GC 231/14 co do należności głównej oraz ustawowymi odsetkami od dwóch kwot tej należności zgodnie z treścią oświadczenia o potrąceniu na mocy art. 840 §1 pkt 2 kpc, jak również w zakresie kosztów procesu zasądzonych tym wyrokiem w pkt III, tj. co do kwoty 4318,81 zł, ponieważ należność główna powoda objęta oświadczeniem nr 1 o potrąceniu przekraczała sumę w/w wierzytelności wzajemnych pozwanego, zaś oświadczenie o potrąceniu nr 2 jako obejmujące ten sam zakres wierzytelności wzajemnych pozwanego nie wywarł skutku umorzenia .

Bezasadny był zarzut pozwanego, iż powództwo było przedwczesne z uwagi na nieprawomocność wyroku, obejmującego wierzytelności powoda. Oświadczenie o potrąceniu jest oświadczeniem prawa materialnego, którego przedmiotem są wierzytelności wynikłe z prawa materialnego cywilnego. Zostały objęte procesem sądowym i istnienie ich potwierdzone w wysokości wynikającej z prawomocnych wyroków sądowych, które to postępowanie procesowe

i zapadły na jego zakończenie wyrok nie zmienia charakteru tych wierzytelności, ani ich nie kreuje, a stanowi jedynie drogę procesową do ich przymusowego dochodzenia. Zgoda zaś adresata oświadczenia o potrąceniu jako że oświadczenie to jest czynnością jednostronną, nie jest wymagana do wywarcia skutku prawnego w postaci umorzenia wierzytelności wzajemnych.

Bezasadnym pozostawał także zarzut pozwanego, iż powództwo jest niezasadne z uwagi na zabezpieczenie hipoteczne wierzytelności powoda. Zabezpieczenie hipoteczne wierzytelności powoda nie ma żadnego wpływu na wygaśnięcie wierzytelności wzajemnych stron na skutek skutecznego złożenia oświadczenia o potrąceniu tych wierzytelności, co uprawniało powoda do wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego, skoro wierzytelności pozwanego objęte oświadczeniem o potrąceniu zostały przesądzone prawomocnym wyrokiem sądowym, zaś oświadczenie o potrąceniu zostało złożone po uprawomocnieniu się tego wyroku, a więc po powstaniu tytułu egzekucyjnego (art. 840 § 1 pkt 2 kpc).

Z tych względów sąd oddalił wszystkie wnioski dowodowe stron na okoliczność istnienia wierzytelności powoda objętych oświadczeniem nr 2 o potrąceniu, skoro wierzytelności powoda objęte oświadczeniem nr 1 wystarczały do umorzenia wzajemnych wierzytelności pozwanego, wskazanych jako tożsame w oświadczeniu nr 1. (art. 227 kpc)

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 108 kpc w zw. z art. 98 § 1 i 2 kpc. Na koszty te po stronie powoda jako wygrywającego proces w całości (żądanie odsetkowe objęte powództwem przeciwegzekucyjnym, co do którego w nieznacznej części sąd oddalił to powództwo nie wchodziło do wartości przedmiotu sporu, a zatem nie rzutowało na powstanie z tego tytułu kosztów procesu) złożyły się: opłata od pozwu w wysokości 5.897zł oraz minimalne wynagrodzenie radcowskie z opłatą skarbową od pełnomocnictwa: 5.417zł.